

Anna Zemánková

Radostné poselství do neznáma

14. 12. 2018 – 24. 2. 2019 expozice naivního umění a art brut

Vernisáž 13. 12. 2018 od 17.30 hodin

Autorka výstavy a textu katalogu: Terezie Zemánková

Kurátorka: Alena Beránková

Anna Zemánková (1908–1986) je nejznámější českou autorkou art brut / outsider art a patří také mezi jeho nejvýznamnější představitele v mezinárodním kontextu. Již roku 1980 její díla získala Collection de l'Art Brut ve švýcarském Lausanne, kde se roku 2017 konala také její samostatná výstava. Přelomový úspěch znamenalo zařazení jejích kreseb do mezinárodní expozice na Bienále současného umění v Benátkách roku 2013. Pravidelně se účastnila trienále INSITA v Bratislavě, českému publiku ji ale představila především výstava L'art brut – umění v původním (surovém) stavu, kterou roku 1998 pro Galerii hlavního města Prahy uspořádala Alena Nádvorníková, a následně retrospektiva Oinirické vize Anny Zemánkové, kterou pro Muzeum umění Olomouc, Galerii Klatovy/Klenová a Galerii výtvarného umění v Ostravě připravil v letech 1998–2000 kurátor Arsén Pohribný.

Anna, dívčím jménem Veselá, se narodila roku 1908 v Hodolanech u Olomouce. Výtvarné tvorbě se věnovala už v mládí, nicméně se vyučila zubní techničkou. Dentistickou praxi úspěšně provozovala až do narození dětí, jejichž výchově a péči o domácnost následně obětovala nejen zaměstnání, ale i své malování. Roku 1948 byl Annin manžel, plukovník Bohumír Zemánek povolán do Prahy, kam se rodina se třemi dětmi odstěhovala. Na sklonku 50. let našli Annini synové na půdě kufr s matčinými obrázky z mládí a přiměli ji, aby se ke svému koníčku vrátila. Zprvu se bránila, „měla přeci své povinnosti“, ale záhy své dávné vášni znovu propadla. Vstávala časně, mezi třetí a čtvrtou hodinou ranní, a ve stavu mezi bděním a sněním vytvářela za doprovodu klasické hudby velkorysá kompozice svých obrazů, které pak vyplňovala stovkami precizně prokreslených detailů.

„Když se podívám, co jsem stvořila, je mi dobře. Je mi strašně dobře,“ přiznala roku 1980 v rozhovoru se sběratelem Pavlem Konečným. A stvořila toho mnoho – tisíce „květů krásnějších, nežli stvořila příroda.“ Ta se ostatně stala její hlavní, přirozenou inspirací. V rané tvorbě Anny Zemánkové z počátku 60. let je ještě zřetelná snaha přiblížit se kráse skutečných květin, velmi brzy však realitu přemohla její bezbřehá imaginace a pod jejíma rukama se rodily biomorfni fantaskní útvary, které stejně tak mohou připomínat buňky pod mikroskopem, jako tělesa řítící se vesmírem – a nezáleží na tom, zda jsou nakresleny na čtvrtce A1, nebo na papírku o rozměru 7 × 10 centimetrů.

Formáty papíru autorka měnila stejně často a nepředvídatelně jako metody své práce. Nejprve malovala temperou, brzy si ale oblíbila suchý pastel, který se stal její dominantní technikou. Drobné detaily vykreslovala tuší a později propiskou, některé kresby perforovala, reliéfně je protlačovala, vystříhovala a plasticky modelovala, vyšívala je barevnými bavlnkami a viskocelem nebo do nich aplikovala skleněné diamanty či flitry. V 70. letech si oblíbila satén, ze kterého vyráběla křehké koláže. Všechny tyto fasety jejího díla budou prezentovány na výstavě v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích, která její tvorbu vlastní již od roku 1980. Tato díla z majetku SGVU v

Litoměřicích budou také součástí výstavy, kterou připravila její vnučka Terezie Zemánková, autorka připravovaného katalogu této výstavy a současně monografie Anny Zemánkové, která byla vydaná v loňském roce (spolu s Anežkou Šimkovou).

